

V *Liberci* jsem se narodil více než náhodně, totiž nehodně (odvozeno poněkud fantasticky od slova nehoda). Liberec byl *trestná* úřednická štace mého nebožtíka otce, tehdy poštovního oficiála. Můj otec byl totiž, jak říká Peter Altenberg, „noch nur erblich belastet“ a jako takový měl spor se svým představeným, poštovním ředitelem pražským, který ho potrestal přeložením do Liberce. Liberec byl totiž tehdy obávaná pohraniční štace, kde bylo spousta práce a kde byly zejména neustálé úmorné noční služby, takže úředník, jak mi vypravovával otec, nepřišel do postele než asi 2—3 noci za týden: noční služba navazovala se tehdy hned na denní. Díky této lidumilné instituci, kterou byla poštovní služba v *Liberci*, narodil jsem se z otce neurastenika, člověka prací přetíženého a rozrušeného, za třetího roku jeho libereckého působení: i mohu říci, že jsem se narodil v *Liberci* *nehodně*, odvozují-li to od slova nehoda nebo neštěstí.

Podle mého křestního listu jest to dům č. 354/1 a z vypravování své nebožky matky si pamatuji, že náležel bezdětným manželům *Jantschovým*. Ti manželé prokazovali prý různě laskavosti mé mladé matce, když si zařizovala svou domácnostku: a matka ještě po letech toho vděčně vzpomínala. A blouznívala také o přímo puritánské čistotě, která vládla v jejich bytě. „Tam vám nebylo ani prášičku na ničem, ale oni také, než vešli do svého bytu, vždycky si zuli boty na chodbě.“ Ti *Jantschovi* byli tedy podle toho i jacísi asketi čistoty, kteří se dovedli zapíratí pro svou chiméru, jak tomu má býti; úctyhodní lidé!

Zde tedy jsem se po prvé střetl s pověstnou německou čistotou, až puntičkářskou. Matku osnil tento ideál — a usilovala ve své pozdější pražské i čáslavské domácnosti jej uskutečnit; ale ve mně nevyvolal žádné touhy napodobiti jej. Já právě se svou vrozenou „nepořádností“, jak říkala má matka, byl jsem hlavní příčina, že té želané čistoty a toho pořádku nikdy nedosáhla. A ještě dnes, zdvihnu-li ve svém vinohradském bytě knihu nebo jinou věc a pozdvihnu zároveň s ní oblak prachu a sazí, z čehož nevím koho viniti, — vzpomenu: Má ubohá paní *Jantsch*! Jak často myslívám ve svém dnešním ponížení na vás a na vaši domácnost, v níž jsem si celé hodiny pod vašim dozorem hrával, jako na ráj, z něhož jsem byl vypuzen do nenávratna.

Ze svého raného pobytu libereckého — nebyl jsem v *Liberci* od svého čtvrtého roku, kdy se moji rodiče přestěhovali do Prahy — mám ovšem i několik zamlžených dojmů a vzpomínek. Nosívali mne na procházky i po okolí a uviděl jsem prý zblízka i *Ještěd*, který se ostatně stal — myslím, že bez svého vědomí — mým dobrodincem, záchrancem mého života. Rozstonal jsem se ve svém druhém roce tak zle, že má smrt zdála se všem již neodvratnou. Tu prý nějaká bába z *Ještěda* poradila matce, aby mně dala užívat rosy posbírané na stráních *ještědských*. Nevím, jestli mně dávali tu rosu pít nebo balili mne do náčinků smočených v oné rose. Ať tak, ať onak: vykřesal jsem se. A k *Ještědu* vzhlížel jsem ještě dlouho potom jako k svému vznešenému patronu a příznivci; a ještě romaneta *Karoliny Světlé* čítal jsem s jakýmsi pocitem důvěrné domáckosti: jako bych měl domovské právo pohybovati se mezi těmi pateticky vznešenými reky a rekyněmi jako mezi svými kmotry a známými.

To vše se sehrálo do mého čtvrtého roku, jak jsem již řekl. Od té doby neviděl jsem ani *Liberce*, ani *Ještěda*. Proč? Abych nesetřel těch duhových barev, jimiž svítí v mých dětských vzpomínkách? Možná. Ale možná také prostě proto, že se nerad ohlížím za sebe.